

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București

Administrația Fiscală pentru Contribuabili Nerezidenți

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Stabilirea rezidenței în România a persoanelor fizice

Acest material a fost elaborat pentru a veni în sprijinul stabilirii rezidenței
fiscale a persoanelor fizice

Legislația fiscală:

- Ordinul nr. 1099/2016 pentru reglementarea unor aspecte privind rezidența în România a persoanelor fizice;
- Legea 227/2015 privind Codul fiscal, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea 207/2015 privind Codul de procedura fiscală, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordinul nr. 1090/2022 privind aprobarea Procedurii de comunicare prin mijloace electronice de transmitere la distanță între organul fiscal central și persoanele fizice, persoanele juridice și alte entități fără personalitate juridică;

Principalele elemente care atestă rezidența fiscală în România:

a) domiciliul în România;

b) locuința permanentă din România a persoanei fizice, locuință care poate fi în proprietate sau închiriată, dar care rămâne oricând la dispoziția acestuia și a familiei sale;

c) centrul intereselor vitale amplasat în România;

d) persoana fizică este prezentă în România pentru o perioadă sau mai multe perioade ce depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive care se încheie în anul calendaristic vizat - în cazul sosirii în România, respectiv pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive - în cazul plecării din România.

Dacă o persoană fizică este considerată rezidentă atât în România, cât și într-un stat semnatar al convenției de evitare a dublei impuneri, rezidența persoanei fizice se stabilește astfel:

a) persoana fizică este considerată rezidentă numai a statului în care are domiciliul, respectiv locuința permanentă aflată la dispoziția sa.

O locuința se consideră permanentă dacă este proprietate personală a persoanei fizice, dacă aceasta este închiriată de persoana respectivă sau dacă rămâne disponibilă oricând pentru această persoană și/sau familia sa;

b) dacă persoana deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în ambele state, persoana este considerată rezidentă numai a statului în care își are centrul intereselor vitale, respectiv în statul cu care relațiile sale personale și economice sunt mai apropiate.

Prin centrul intereselor vitale se înțelege locul în care relațiile personale și economice ale persoanei fizice sunt mai apropiate. Astfel, în analiza relațiilor personale se va acorda atenție familiei soțului/soției, copilului/copiilor, persoanelor aflate în întreținerea persoanei fizice și care sosesc în România împreună cu aceasta, calitatea de membru într-o organizație caritabilă, religioasă, participarea la activități culturale sau de altă natură. În analiza relațiilor economice se va acorda atenție dacă persoana este angajată al unui angajator român, dacă este implicată într-o activitate de afaceri în România, dacă deține proprietăți imobiliare în România, conturi la bănci în România, carduri de credit/debit la bănci în România.

c) dacă nu poate fi determinat statul în care persoana are centrul intereselor vitale sau dacă respectiva persoană nu deține o locuință permanentă aflată la dispoziția sa în niciunul dintre state, se consideră că este rezidentă a statului în care aceasta locuiește frecvent. Astfel, se vor avea în vedere șederile pe care le are persoana respectivă în toate locurile din același stat;

d) dacă persoana locuiește în mod obișnuit în ambele state sau nu locuiește în niciunul dintre ele, se va considera că persoana respectivă este rezidentă a statului a cărui naționalitate/cetățenie o are;

e) dacă persoana are naționalitatea/cetățenia ambelor state sau nu are naționalitatea/cetățenia niciunuia dintre ele, autoritățile competente ale statelor contractante vor rezolva această problemă pe cale amiabilă la nivelul acestora, potrivit articolului "*Procedura amiabilă*" din convenția de evitare a dublei impunerii.

A. Sosirea pe teritoriul României a persoanei fizice nerezidente

Persoana fizică sosită în România care are o ședere în statul român o **perioadă sau mai multe perioade care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive**, care se încheie în anul calendaristic vizat, are obligația completării formularului "*Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România*" (Anexa 1 la OMFP nr. 1099/2016 sau Z015 PDF transmis prin mijloace electronice).

Termen de depunere: în 30 de zile de la împlinirea termenului de 183 de zile de prezență în România.

Chestionarul poate fi descărcat de pe site-ul ANAF: *www.anaf.ro*, secțiunea "*Servicii online*", subsecțiunea "*Descărcare declarații electronice*". Acestea se pot transmite personal sau prin împuternicit, prin poștă, cu confirmare de primire, sau se poate depune la registratura organului fiscal competent.

De asemenea, formularul se poate edita și/sau completa de către solicitanți și cu ajutorul programului de asistență, asigurat gratuit de către A.N.A.F. și **se poate transmite prin intermediul serviciului Spatiu Privat Virtual (SPV).**

Documente care se vor anexa la formular:

- a) copia pașaportului, valabil, iar cetățenii Uniunii Europene anexează copia pașaportului sau a documentului național de identitate, valabil;
- b) copia cărții de identitate/cărții de rezidență permanente / permisului de ședere / certificatului de înregistrare fiscală, emisă/emis de autoritatea competentă din România;
- c) documente care atestă existența unei locuințe în România a persoanei fizice, locuință care poate fi în proprietate sau închiriată sau care rămâne disponibilă oricând pentru această persoană și/sau familia sa;
- d) după caz, certificatul de rezidență fiscală eliberat de autoritatea competentă a statului străin cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale conform legislației interne a aceluși stat, în original sau în copie legalizată, însoțit de o traducere autorizată în limba română. Acest certificat/document este valabil pentru anul/anii pentru care este emis;
- e) un document emis de autoritatea fiscală străină care atestă că persoana fizică este scoasă din evidența sa fiscală, după caz, însoțit de o traducere autorizată în limba română;
- f) orice documente care pot sta la baza determinării rezidenței persoanei fizice.

OBS. Orice schimbare apărută, care poate aduce modificări în ceea ce privește rezidența fiscală, trebuie adusă la cunoștința organului fiscal de către persoana fizică în cauză.

Nu au obligația completării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România":

- ❖ cetățenii străini cu statut diplomatic sau consular în România,
- ❖ cetățenii străini care sunt funcționari ori angajați ai unui organism internațional și interguvernamental înregistrat în România,
- ❖ cetățenii străini care sunt funcționari sau angajați ai unui stat străin în România
- ❖ membrii familiilor acestora, cu respectarea regulilor generale ale dreptului internațional sau a prevederilor acordurilor speciale la care România este parte.

STABILIREA REZIDENȚEI FISCALE ȘI A OBLIGAȚIILOR FISCALE LA SOSIREA PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Organul fiscal analizează îndeplinirea condițiilor de rezidență în funcție de situația concretă a persoanei fizice, luând în considerare prevederile Convenției de evitare a dublei impuneri sau prevederile Codului fiscal, după caz, precum și documentația prezentată, certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea fiscală străină sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale, conform legislației interne a aceluia stat, și orice alte documente care pot sta la baza determinării rezidenței persoanei fizice.

Principalele elemente care sunt luate în considerare pentru stabilirea rezidenței, potrivit Codului fiscal, sunt:

- ❖ domiciliul în România;
- ❖ locuința permanentă în România a persoanei fizice, locuința care poate fi în proprietate sau închiriată sau care rămâne disponibilă oricând pentru aceasta persoană și/sau familia sa;
- ❖ centrul intereselor vitale amplasat în România;
- ❖ persoana fizică este prezentă în România pentru o perioadă sau mai multe perioade ce depășesc în total 183 zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, care se încheie în anul calendaristic vizat.

Alte elemente care sunt luate în considerare la stabilirea rezidenței în România sau în statul străin, dar numai împreună cu elementele menționate mai sus, sunt :

- ❖ autovehicul înregistrat în România/statul străin;
- ❖ permis de conducere emis de autoritatea competentă din România/statul străin;
- ❖ pașaport emis de autoritatea competentă din România/statul străin;
- ❖ persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România;
- ❖ persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale de sănătate din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România.

În urma analizei efectuate, organul fiscal stabilește dacă persoana fizică nerezidentă păstrează rezidența statului străin potrivit Convenției de evitare a dublei impuneri sau devine persoană fizică rezidentă în România.

Organul fiscal, în termen de 30 de zile de la depunerea formularului, notifică persoana fizică dacă are obligație fiscală integrală în România sau va fi impusă numai pentru veniturile obținute din România.

Astfel, dacă o persoană fizică devine rezidentă în România numai pentru o perioadă dintr-un an fiscal, această persoană fizică are obligație fiscală integrală în România numai pentru acea perioadă din anul fiscal în care este considerată rezidentă. Pentru perioada din anul fiscal, respectiv de la data sosirii în România și până la data la care devine rezidentă în România, persoana fizică este considerată nerezidentă, fiind supusă impozitului numai pentru veniturile obținute din România.

În situația în care intervin modificări față de datele înscrise în notificare, ca urmare a completării documentației prezentate de persoana fizică pentru stabilirea rezidenței la sosirea în România cu noi informații/documente, organul fiscal central competent emite o nouă notificare și o anulează pe cea precedentă, pentru stabilirea obligației fiscale ce revine persoanei fizice în România.

Dacă o persoana fizică nerezidentă nu face dovada rezidenței într-un stat cu care România are încheiata convenție de evitare a dublei impuneri sau este rezident al unui stat cu care România nu are încheiată convenție și îndeplinește condițiile de rezidență prevăzute de lege, **se va considera că este rezident în statul român.**

În acest caz, persoana respectivă are obligație fiscală integrală în România, fiind supusă impozitului pe venit pentru venitul obținut din orice sursă, atât în România, cât și din afară României, începând cu data la care aceasta devine rezidentă în România, acesteia fiindu-i eliberat la cerere certificatul de rezidență fiscală. În certificatul de rezidență fiscală organul fiscal central competent va certifica anul/anii, respectiv perioada din an, pentru care persoana fizică este rezidentă în România.

NOTA: *Persoana fizică nerezidentă care are centrul intereselor vitale amplasate în România este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României, începând cu prima zi în care declară că centrul intereselor vitale se află în România.*

Persoana fizică nerezidentă care este prezentă în România pentru o perioadă sau mai multe perioade **care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive**, care se încheie în anul calendaristic vizat, este supusă impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României, începând cu prima zi a sosirii în România.

B. Plecarea de pe teritoriul României a persoanei fizice rezidente și nerezidente

Persoana fizică rezidentă în România precum și persoana fizică nerezidentă care a avut obligația completării formularului "*Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România*", care pleacă din țară pentru o perioadă sau mai multe perioade de ședere în străinătate care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive, are obligația completării formularului "*Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România*" (Anexa 2 la OMFP nr. 1099/2016 sau Z017 PDF transmis prin mijloace electronice).

Termen de depunere: cu 30 de zile înaintea plecării din România la organul fiscal unde își are domiciliul fiscal.

- Chestionarul poate fi descărcat de pe site-ul ANAF: www.anaf.ro, secțiunea "*Servicii online*", subsecțiunea "*Descărcare declarații electronice*" și se poate transmite personal sau prin împuternicit, prin poștă, cu confirmare de primire, sau se poate depune la registratura organului fiscal competent. De asemenea, formularul se poate edita și/sau completa de către solicitanți și cu ajutorul programului de asistență, asigurat gratuit de către ANAF și **se poate transmite prin intermediul serviciului Spatiu Privat Virtual (SPV)**.
- Se poate anexa la formular, orice document ce poate sta la baza determinării rezidenței persoanei fizice, precum și, după caz, certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea fiscală străină sau un alt document eliberat de către o altă autoritate decât cea fiscală, care are atribuții în domeniul certificării rezidenței fiscale conform legislației interne a aceluia stat, însoțit de traducere autorizată în limba română.
- Nu au obligația completării formularului "*Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România*": ***cetățenii români care lucrează în străinătate, ca funcționari sau angajați ai statului român într-un stat străin.***

STABILIREA REZIDENȚEI FISCALE ȘI A OBLIGAȚIILOR FISCALE LA PLECAREA DE PE TERITORIUL ROMÂNIEI

Organul fiscal analizează îndeplinirea condițiilor de rezidență în funcție de situația concretă a persoanei fizice, luând în considerare prevederile Convenției de evitare a dublei impuneri sau prevederile Codului fiscal, după caz, precum și documentației prezentate.

În termen de 15 zile de la depunerea formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România", organul fiscal, notifică persoana fizică și stabilește dacă aceasta are în continuare obligație fiscală integrală în România sau va fi scoasă/menținută din/în evidențele fiscale.

Principalele elemente care sunt luate în considerare pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanelor fizice care părăsesc România, sunt:

- ❖ domiciliul în România;
- ❖ locuința permanentă în România a persoanei fizice, locuința care poate fi în proprietate sau inchiriată ori care rămâne disponibilă oricând pentru această persoană și/sau familia sa;
- ❖ centrul intereselor vitale amplasat în România;
- ❖ persoana fizică pleacă din România pentru o perioadă sau mai multe perioade de ședere în străinătate care depășesc în total 183 zile, pe parcursul oricarui interval de 12 luni consecutive.

Alte elemente care pot fi luate în considerare la menținerea rezidenței în România, dar numai împreună cu elementele menționate mai sus :

- ❖ autovehicule înregistrate în România/statul străin;
- ❖ permis de conducere emis de autoritatea competentă din România/statul străin;
- ❖ pasaport emis de autoritatea competentă din România/statul străin;
- ❖ persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale din România/statul străin în toată perioada în care stă în străinătate/România;
- ❖ persoana este asigurată la sistemul asigurărilor sociale de sanatate din Romania/statul strain în toată perioada în care stă în străinătate/România.

În cazul obligației fiscale integrale, persoana fizică rezidentă este supusă în continuare impozitului pe venit pentru veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României.

OBS: În situația în care intervin modificări față de datele înscrise în notificare, ca urmare a completării documentației prezentate de persoana fizică pentru stabilirea rezidenței la plecarea din România cu noi informații/documente, organul fiscal central competent emite o nouă notificare și o anulează pe cea precedentă, pentru stabilirea obligației fiscale ce revine persoanei fizice în România.

Dacă ulterior înregistrării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România, dovedește schimbarea rezidenței într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri, aceasta completează un nou formular cu informațiile actualizate, la care anexează documentul/certificatul de rezidență fiscală emis de autoritatea competentă a statului care o consideră rezident, în vederea aplicării prevederilor convenției.

- Persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România, continuă să fie considerată rezidentă în România, având obligație fiscală integrală până la data schimbării rezidenței potrivit Convenției de evitare a dublei impuneri încheiate de România cu statul străin.
- Persoana fizică rezidentă română, cu domiciliul în România, care dovedește schimbarea rezidenței într-un stat cu care România nu are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri completează "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" și este obligată în continuare la plata impozitului pe veniturile obținute din orice sursă, atât din România, cât și din afara României, pentru anul calendaristic în care are loc schimbarea rezidenței, precum și în următorii 3 ani calendaristici.
- Persoana fizică nerezidentă care a avut obligația completării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România" și a obținut pe perioada șederii în România rezidența în România completează la plecarea din România numai formularul "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România" și nu va mai face dovada schimbării rezidenței într-un alt stat. Persoana fizică este considerată rezidentă în România până la data la care părăsește România pentru o perioadă sau mai multe perioade de ședere în străinătate care depășesc în total 183 de zile, pe parcursul oricărui interval de 12 luni consecutive.

- Persoana fizică nerezidentă care pe perioada șederii în România și-a dovedit rezidența într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri și care a avut obligația completării formularului "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la sosirea în România" completează la plecarea din România formularul "Chestionar pentru stabilirea rezidenței fiscale a persoanei fizice la plecarea din România".
- În cazul în care o persoană fizică română părăsește România definitiv și nu mai are domiciliu în țara noastră, rezidența obținută în alt stat nu va fi afectată de revenirile ocazionale în România.
- Începând cu aprilie 2021, aceste formulare se editează și/sau se completează de către solicitanți cu ajutorul programului de asistență, asigurat gratuit de către Agenția Națională de Administrare Fiscală.
- Chestionarele pentru stabilirea rezidenței fiscale în format electronic (cod Z015, respectiv Z017, după caz) pot fi descarcate accesând site-ul *www.anaf.ro*, secțiunea *Servicii online/Declarații electronice/Descărcare declarații*.
- Chestionarele în format electronic se salvează, se completează, se atașează documentele scanate și arhivate în zip, și se validează în calculatorul propriu și se transmit prin intermediul SPV accesând de pe pagina site-ului *www.anaf.ro* butonul denumit "depunere Declarație unică și alte formulare SPV-PF" sau cu certificat digital calificat prin portalul *www.e-guvernare.ro*.
- Chestionarul se consideră că a fost depus, dacă contribuabilul obține o recipisă fără erori de validare. Pentru a consulta recipisa de validare, se accesează site-ul *www.anaf.ro*, secțiunea *Servicii online/Declarații electronice/Vizualizare stare declarații* sau *Spatiul Privat virtual*, secțiunea *Mesaje*.

Alte precizari:

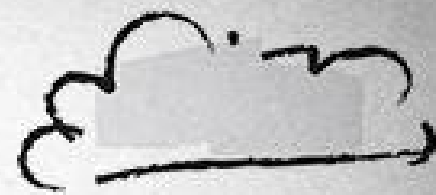
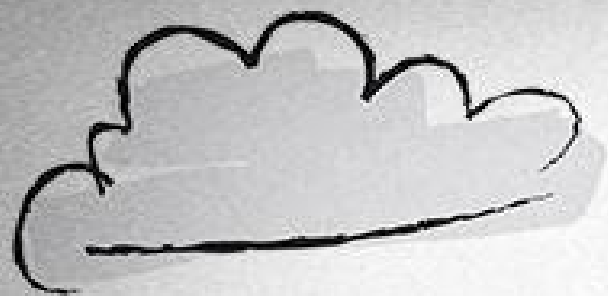
- Depunerea chestionarelor a fost obligatorie de la data intrarii in vigoare a Ordinului ministrului finantelor publice nr. 74/2012 pentru reglementarea unor aspecte privind rezidența fiscală în România a persoanelor fizice, care a fost abrogat prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 1099/2016.
- În situația în care contribuabilii nu și-au îndeplinit obligațiile declarative potrivit Ordinului M.F. nr. 74/2022, acestora le revine obligația de depunere a chestionarelor.

Limba oficială:

- Limba oficială în administrația fiscală este limba română.
- Documentele transmise într-o limbă straină vor fi traduse de catre un traducator autorizat, conform prevederilor art. 8 din Legea nr. 207/2015 privind Codul de procedură fiscală, cu modificările și actualizările ulterioare:
- Dacă la organul fiscal se depun petiții, documente justificative, certificate sau alte înscrisuri într-o limbă străină, pentru care nu există traducători autorizați potrivit alin. (2), organul fiscal solicită ca acestea să fie însoțite de traduceri în limba română efectuate sau certificate de o ambasadă/oficiu consular al statului în a cărui limbă oficială a fost emis documentul respectiv.
- Documentele justificative, certificatele sau înscrisurile redactate într-o limbă străină depuse, nu se iau în considerare de organul fiscal dacă acesta a solicitat traducerea în limba română, iar contribuabilul/plătitorul nu s-a conformat solicitării.

Sanțiuni:

- Nedepunerea în termen a “Chestionarului pentru stabilirea rezidentei persoanei fizice la sosirea in Romania”, respectiv a “Chestionarului pentru stabilirea rezidentei persoanei fizice la plecarea din Romania”, constituie contravenție și se sancționează cu amenda de la 50 lei la 100 lei.

MULTUMESC!

